

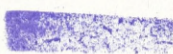
Grey Scale #13

A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19

DO UŻYTKU
SŁUŻBOWEGO

34673

Blue

Cyan

Green

Yellow

Red

Magenta

White

3/Color

Black

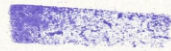
Colour Chart #13

Centimetres

Inches

DO UŻYTKU
SŁUŻBOWEGO

34673

Prukl. prot. 12657/

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego

KATEDRA TAKTYKI WOJSK CHEMICZNYCH

DE WYTYC
Klasifikacja

862 000002

WYBRANE ZAGADNIENIA
ORGANIZACJI WOJSK CHEMICZNYCH W ŚWIETLE POTRZEB
WSPÓŁCZESNEJ WOJNY

ARSZAWA

LUTY

1970 r.

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOLENIOW
KADEMII SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego

034673

WSTĘP

Obrona przed bronią masowego rażenia obejmuje zespół czynności wykonywanych w celu zabezpieczenia wojsk i obiektów tyłowych przed porażeniem bronią jądrową, chemiczną i biologiczną lub maksymalnego osłabienia skutków użycia BMR oraz zachowania zdolności bojowej oddziałów /związków taktycznych/. Czynności te realizowane są przez wszystkie rodzaje wojsk, wojska specjalne i służby.

Wojska chemiczne odpowiedzialne są za realizację następujących przedsięwzięć w zakresie obrony przed bronią masowego rażenia:

- wykrywanie wybuchów jądrowych i skażeń oraz kontrola zmiany skażenia terenu;
- prognozowanie skażeń promieniotwórczych i chemicznych i ocena ich wpływu na działania bojowe wojsk;
- indywidualna i zbiorowa ochrona wojsk przed skażeniami oraz przygotowanie wojsk do umijętnego działania w terenie skażonym;
- zapewnienie przeprowadzenia kontroli napromienienia wojsk;
- kontrola skażenia żołnierzy, uzbrojenia, sprzętu bojowego i środków materiałowych;
- zaopatrywanie wojsk w sprzęt i środki chemiczne;
- likwidacja skażeń.

Do zadań realizowanych przez wojska chemiczne w zakresie wykrywania wybuchów jądrowych i skażeń zalicza się:

- określenie współrzędnych i parametrów wybuchów jądrowych;
- rozpoznanie rejonów wybuchów jądrowych w celu ustalenia możliwości prowadzenia prac ratunkowych i ewakuacji porażonych;
- prowadzenie obserwacji i rozpoznania skażeń w rejonach rozmięszczenia punktów dowodzenia;
- dostarczanie niezbędnych danych do analiz laboratoryjnych;
- analiza i ocena prognozowanej lub rzeczywistej sytuacji skażeń promieniotwórczych i chemicznych oraz opracowanie propozycji do pozycje przez dowódców dowodzący o organizacji ochrony wojsk przed skażeniami.

Zakres wykonywanych przez wojska chemiczne przedsięwzięć OCBMAR, zwanych dalej "ochroną przed skażeniami" zależy przede wszystkim od rozmiarów skażeń promieniotwórczych i chemicznych oraz zakażeń biologicznych na współczesnym polu walki.

1. Przypodobne rozmiary skażeń promieniotwórczych i chemicznych oraz zakażeń biologicznych na współczesnym polu walki w świetle poglądów państw NATO na stosowanie broni ABC

Użycie we współczesnej wojnie broni masowego rażenia pozwala, według poglądów dowództwa NATO, osiągnąć w krótkim czasie osłabienie potencjału wojenno-ekonomicznego przeciwnika.

W chwili obecnej w uzbrojeniu wojsk lądowych, lotniczych i marynarki wojennej NATO znajduje się ponad 57 typów amunicji jądrowej, a także pokaźny arsenał chemicznych i biologicznych środków walki. Zapasy amunicji jądrowej, zgromadzone w Europie wyniosły na początku 1967 roku łącznie około 8500 ładunków jądrowych, w tym 7000 ładunków amerykańskich. Na północno-europejskim TDW dowództwo sił zbrojnych NATO dysponuje zapasami amunicji jądrowej w ilości ok. 500 ładunków, a na środkowo-europejskim TDW jest około 5000 ładunków jądrowych.

Zgodnie z amerykańską koncepcją strategiczną "elastycznego reagowania" przejście od działań konwencjonalnych do działań z użyciem broni jądrowej może nastąpić w ciągu 2 do 5 dni od chwili rozpoczęcia wojny. Okres ten może być skrócony do 1-3 dni, a według poglądów zachodniemieckich nawet do kilkunastu lub kilku godzin.

W pierwszej kolejności zakłada się użycie taktycznej broni jądrowej /w tym min jądrowych/ przeciwko wojskom i obiektom znajdującym się w strefie działań bojowych. W wypadku rozszerzenia się konfliktu zbrojnego mogą być użyte strategiczne środki napadu jądrowego, oddziałujące na całą głębokość terytorium przeciwnika.

Teoretycy wojskowi NATO uważają, że najbardziej celowe jest wykonywanie naziemnych wybuchów jądrowych, zwłaszcza w pierwszym uderzeniu jądrowym oraz w operacji obronnej Armii Polowej lub Grupy Armii.

W rezultacie naziemnych wybuchów jądrowych powstają rozległe strefy skażenia promieniotwórczego. Strafy skażeń promieniotwórczych w połączeniu ze zniszczeniami mostów, dróg, obiektów tyłowych i ośrodków przemysłowych tworzą tak zwaną "barierę jądrową", która według poglądów armii USA i dowództwa NATO daje możliwość:

- zadania przeciwnikowi dużych strat w sile żywej;
- opóźnienia, w niektórych wypadkach zatrzymania natarcia

- dużych sił przeciwnika w celu wygrania na czasie i rozwiniecia własnych odwodów;
- osłabienia siły uderzeniowej zgrupowania nieprzyjaciela przez izolowanie jego pierwszych rzutów od drugich;
 - znaczenie /w pojedynczych wypadkach/ nieprzyjaciela do zmiany kierunku działania jego głównego zgrupowania uderzeniowego, rozłączenia na części, a tym samym doprowadzenia do osłabienia jego siły uderzeniowej;
 - uniemożliwienie lub utrudnienie przemieszczania wojsk oraz dowozu środków materialnych do rejonu prowadzenia działań bojowych.

Barriere jądrowe mogą być stawiane na całej głębokości rozmieszczenia wojsk i tyłów operacyjnych, na najbardziej ważnych w operacyjno-strategicznym punkcie widzenia naturalnych rubieżach, takich jak: rzeki, góry itp. Z obliczeń przeprowadzonych w armii USA wynika, że przez wykonanie barier jądrowych z naziemnych wybuchów jądrowych można zwiększyć w 30-50 % stopień porażenia stanu osobowego nieprzyjaciela /wskutek skażenia dużych obszarów substancjami promieniotwórczymi/ oraz zmniejszyć o 25 - 30 % możliwości przemieszczania jego oddziałów i związków taktycznych do linii frontu /transportem kolejowym i kolejowym/.

Bariera jądrowa może mieć 200-300 km długości i ponad 50 km głębokości. Do postawienia jednej barier jądrowej może być użyte do 20-25 ładunków jądrowych, przeważnie średniego i dużego kalibru.

Według poglądów armii USA do postawienia barier jądrowych może być wykorzystane nie mniej jak 20 % amunicji jądrowej.

Ponadto dla zabezpieczenia działań bojowych dowództwo NATO planuje nakładać pasy min jądrowych, których głównym celem będzie zadanie przeciwnikowi maksymalnych strat, powstrzymanie jego działań, kanalizowanie ruchu po drogach itp.

Długość niebezpiecznych stref skażeń promieniotwórczych po wybuchach min jądrowych o mocy do 10 kt wynosi nie więcej jak 20 km, a po wybuchach min o mocy do 50 kt - 35 km.

Skażenia promieniotwórcze po wybuchach jądrowych są niebezpieczne dla wojsk w ciągu pierwszych 5-6 godzin od czasu wybuchu.

Oprócz broni jądrowej, częścią składową systemu uzbrojenia NATO jest broń chemiczna.

Teoria użycia broni chemicznej jest dopasowywana do koncepcji strategicznych "elastycznego reagowania", "wojen ograniczonych" i "eskalacji wojny". Celowość użycia broni chemicznej w działaniach wojennych uzasadnia się w następujący sposób:

- broń chemiczna nie powoduje zniszczeń i strat materialnych, natomiast szybkie razi siłę żywą, a nowe środki psychochemiczne nie powodują strat śmiertelnych;
- w przeciwieństwie do wojny jądrowej, wojna chemiczna eliminuje problem odbudowy zniszczeń zarówno we własnym kraju jak i w krajach podbitych;
- wojna chemiczna nie przybiera charakteru globalnego, natomiast użycie broni jądrowej nie ma granie eskalacji i wojna globalna jest nieunikniona;
- kółka wojskowe w USA oceniają, że użycie broni chemicznej na terytorium Stanów Zjednoczonych przez ich prawdopodobnych przeciwników wymagać będzie zaangażowania dużej ilości kosztownych środków przenoszenia, natomiast USA mogą z powodzeniem stosować broń chemiczną na "zamorzkich" TDW;
- przez zastosowanie broni chemicznej na nieprzyjaciela można wyrównać braki we własnej sile żywej, zwłaszcza w wojnie ograniczonej celami i obszarem działań, w której siły USA mogą okazać się niewystarczające.

Z oceny systemu uzbrojenia znajdującego się w dyspozycji sił lądowych i powietrznych NATO wynika, że dywizje zmechanizowane /pancerna/ oraz korpusy armijne posiadają artyleryjskie i raketowe uzbrojenie umożliwiające im aktywne stosowanie broni chemicznej w działaniach bojowych.

Optymalne, sumaryczne możliwości rażenia celów bronią chemiczną przez związki taktyczne USA i NRF wynoszą przy użyciu środków trujących typu sarin - 5-7 km², a przy użyciu środków trujących Vx - 17 - 24 km². Znaczna część tych możliwości w razie użycia SF sarin przypada na rakiety, a przy użyciu Vx - na artylerię haubiczną i wielolufową. Dywizjony artylerii o kalibrze 105 - 203,2 mm, będące w dyspozycji związków taktycznych NATO, mogą razić pociskami chemicznymi cele na powierzchni od 21 do 300 ha, bateria wyrzutni M-91 - 4,8 km², a klucz samolotów myśliwsko-bombowych cele na powierzchni od 16 ha do 10 km².

Z powyższego wynika, że zasadniczymi celami dla uderzeń bronią chemiczną mogą być szyki i zgrupowania bojowe pododdziałów szczebla kompani-batalion, stanowiska ogniowe artylerii, stanowiska dowodzenia oraz kolumny marszowe wojsk.

W agresywnych planach państw imperialistycznych, a szczególnie w koncepcjach militarnych Stanów Zjednoczonych znaczną uwagę, nie mniejszą niż na broń chemiczną, zwraca się na broń biologiczną - broń opartą na bojowym zastosowaniu ustrojów chorobotwórczych i wytwarzanych przez nich toksyn.

Spśród około 200 znanych infekcyjnych zarazków /bakterii, rikketsji, wirusów, grzybków/ w polu zainteresowań amerykańskiej służby CBR znajduje się około 30 z nich, najbardziej przydatnych do celów wojennych. Wśród nich znajdują się najbardziej niebezpieczne, powodujące śmiertelne epidemie zarazki ospy, cholery, dżumy oraz zarazki wywołujące długotrwałe i ciężkie do leczenia choroby, takie jak: węglak, brucelloza, kokeodionikoza, gorączki zakaźne, tularemia i inne.

Oficjalne regulaminy amerykańskie jak np. "Chemical and Biological Weapons Employment" stwierdzają, że broń biologiczna uzupełnia inne rodzaje broni. Może ona być użyta do zwalczania celów na znacznie większej powierzchni w porównaniu z każdą inną bronią. Pojedynczy samolot lub pocisk rakietowy może skutecznie zakazić środkami biologicznymi powierzchnię liczoną w tysiącach kilometrów kwadratowych.

Broń biologiczna może być użyta na cele o znaczeniu taktycznym i strategicznym. Celami taktycznymi mogą być oddziały i jednostki wsparcia, zespoły urządzeń tyłowych, linie komunikacyjne, ośrodki transportowe, oddziały partyzanckie, przyczółki desantów morskich i powietrznych.

Na szczeblu strategicznym, broń biologiczna może być użyta przeciwko ludności i wojskom znajdującym się w rejonach okręgów miejskich, przemysłowych, rejonach dyslokacji wojsk, portów i węzłów komunikacyjnych, pól naftowych oraz stanowisk startowych pocisków strategicznych.

2. Charakterystyka obrony ABC sił lądowych Bundeswehry

Obrona ABC w siłach lądowych Bundeswehry obejmuje całokształt przedsięwzięć operacyjno-taktycznych, organizacyjnych, szkoleniowych i technicznych. Realizacja przedsięwzięć

wchodzących w zakres obrony ABC należy do zadań organów dowodzenia wojsk obrony ABC, występujących na poszczególnych szczeblach dowodzenia.

Pododdziały obrony ABC zaliczane są do wojsk specjalnych. Wchodzą one organizacyjnie w skład brygad i dywizji lub stanowią oddziały specjalny dowódców korpusów i mogą być przydzielane związkom taktycznym w celu wzmocnienia obrony tych oddziałów przed bronią ABC oraz do udzielania pomocy w realizacji przedsięwzięć w zakresie obrony ABC.

Pododdziały obrony ABC udzielają zazwyczaj pomocy wojskom działającym na kierunkach najbardziej zagrożonych uderzeniami BMR nieprzyjaciela, zwłaszcza w zakresie prowadzenia rozpoznania i likwidacji skażeń.

Do głównych zadań wojsk obrony ABC sił lądowych należy:

- organizacja i prowadzenie rozpoznania ABC;
- dezaktywacja i odkażenie uzbrojenia /sprzętu bojowego/, terenu /odcinków dróg/, obiektów wojskowych, zabiegi sanitarne ludzi;
- udział w pracach ratunkowych w terenie skażonym.

Pododdziały obrony ABC są przygotowywane i szkolone do użycia ich jako pododdziały bojowe w wojnie konwencjonalnej.

Zdaniem specjalistów wojskowych NBF, obrona ABC sił lądowych Bundeswehry dysponuje obecnie znaczną liczbą fachowców, zapewniających prawidłowy rozwój tej obrony oraz przygotowanie kadry i odpowiednie wykształcenie pododdziałów.

Siły lądowe Bundeswehry dysponują etatowymi i nieetatowymi pododdziałami obrony ABC. Nieetatowe pododdziały obrony ABC występują na niższych szczeblach dowodzenia i są przeznaczone przede wszystkim do prowadzenia rozpoznania ABC, a tylko w wyjątkowych wypadkach do odkażania i dezaktywacji.

Etatowe pododdziały obrony ABC występują od szczebla brygady wwyż i są przeznaczone do wykonywania wszelkich zadań związanych z obroną wojsk przed bronią ABC. Mogą one być wykorzystywane do przeprowadzania w wojskach całkowitych zabiegów specjalnych oraz odtwarzania gotowości bojowej tych wojsk.

W siłach lądowych Bundeswehry funkcjonuje system ostrzegawczo-meldunkowy, który obejmuje centrale meldunkowe ABC korpusów armijnych i dywizji oraz posterunki meldunkowe,

organizowane na wyższych szczeblach dowodzenia. Jest on częścią składową jednolitego systemu ostrzegawczo-meldunkowego sił zbrojnych NATO w Europie zachodniej.

Wyposażenie indywidualne żołnierza w środki obrony ABC stanowi: maska przeciwigazowa, znak rozpoznawczy z dozymetrem filmowym i pakiet indywidualny.

Różnorodnym sprzętem obrony ABC dysponują nieetatowe sekcje obrony ABC pododdziałów.

3. Ocena aktualnego stanu ochrony przed skażeniami w wojskach operacyjnych oraz możliwości bojowych wojsk chemicznych

A. Ocena systemu wykrywania wybuchów jądrowych i skażeń

Metoda wizualno-optyczna - wykorzystywana aktualnie w systemie wykrywania wybuchów jądrowych nie jest adekwatną do możliwej skali "zagrożenia jądrowego" na współczesnym polu walki, zwłaszcza w wypadku masowego użycia przez nieprzyjaciela broni jądrowej.

Stosowane obecnie w systemie wykrywania wybuchów jądrowych i skażeń metody działania i środki techniczne, oparte są przeważnie na ręcznym wykonywaniu wszystkich czynności.

Operatywność naziemnych pododdziałów rozpoznania skażeń, zwłaszcza na szczeblach operacyjnych jest ograniczona, a stan ten jest szczególnie odczuwalny podczas przegrupowania wojsk i prowadzenia działań bojowych. Stosowane w etatowych pododdziałach rozpoznania skażeń środki łączności radiowej nie pokrywają swoim zasięgiem odległości między patrolami rozpoznania skażeń, a Stacjami Obliczeniowo-Analitycznymi /SOA/, szczególnie w marszu. Dotychczasowy sposób oceny sytuacji skażeń promieniotwórczych i chemicznych jest jeszcze bardzo pracochłonny, stosunkowo mało dokładny i umożliwia epizodyczne przedstawienie sytuacji skażeń oraz wynikających z niej wniosków i propozycji dla organów dowodzenia.

Na niższych szczeblach organizacyjnych WP takich, jak kompania /bateria/, batalion /dywizjon/ brak jest specjalistycznych elementów rozpoznania skażeń, wyposażonych w szybko działającą, automatyczną aparaturę do wykrywania skażeń, zwłaszcza chemicznych oraz silne środki akustycznego i optycznego alarmowania, co wyraża niekolidujące zagrożenie tych szczebli bronią masowego rażenia. W chwili obecnej, specjalistyczne

elementy naziemnego rozpoznania skażeń występują od szczebla pułku, a etatowe środki do prowadzenia powietrznego rozpoznania skażeń od szczebla związku operacyjnego wzwyż.

Możliwości powietrznego rozpoznania skażeń ograniczają się obecnie do wykrywania skażeń promieniotwórczych. Brak odpowiedniej aparatury uniemożliwia wykorzystanie elementów powietrznego rozpoznania skażeń do wykrywania skażeń chemicznych.

B. Ocena systemu indywidualnej i zbiorowej ochrony przed skażeniami

Wojska operacyjne są w zasadzie należycie wyposażone w środki indywidualnej ochrony przed skażeniami, charakteryzujące się wysokimi walorami ochronnymi i eksploatacyjnymi. Jednak w chwili obecnej nasze siły zbrojne nie posiadają impregnowanego umundurowania /zwłaszcza umundurowania chroniącego ludzi przed działaniem środków trujących typu "V-gazy" / oraz nie posiadają również aparatów radiocchronnych, zmniejszających skutki działania biologicznego otrzymanych dawek promieniowania o około 50 %. Preparaty te są przyjmowane w ćwiczeniach Armii Radzieckiej. O skuteczności zbiorowej ochrony przed skażeniami decydują przede wszystkim walory ochronne sprzętu bojowego i środków transportowych, znajdujących się w wyposażeniu naszych sił zbrojnych oraz wszelkiego rodzaju ukrycia i schrony typu polowego z zainstalowanymi w nich urządzeniami filtrowentylacyjnymi.

W warunkach manewrowych form walki, które wymagają od wojsk pozostawania w ciągłym ruchu, wozy bojowe i środki transportowe /odpowiednio uszczelnione i wyposażone w urządzenia filtrowentylacyjne / będą jedynym środkiem nadającym się do organizacji odpoczynków stanu osobowego podczas długotrwałych działań w terenach skażonych. W chwili obecnej części, transportery opancerzone wyposażone są w filtry-pochłaniacze typu FPF-200, które oczyszczają powietrze z pyłu promieniotwórczego w około 98 %, ale nie chronią przed parami środków trujących. Brak jest odpowiednich urządzeń do oczyszczania powietrza w kabinach samochodów sztabowych, radiostacji, węzłów łączności, sanitarnych itp.

Zagadnienia związane z remontem sprzętu chemicznego w wojskach operacyjnych rozwiązywane są ogólnie biorąc w sposób prawidłowy.

Zaopatrywanie wojsk w środki ochronne odbywa się obecnie systemem "wielotorowym", między innymi przez wojska chemiczne i służbę zdrowia. Służba zdrowia zaopatruje wojska w pakiety przeciwichemiczne, antydoty przeciw fosforeorganicznym ST, a w przyszłości będzie prawdopodobnie też zaopatrywać w preparaty przeciwradiacyjne. Kwatermistrz odpowiada za zaopatrywanie wojsk w impregnowane umundurowanie i bieliznę /na obecnym etapie odpowiada on za zgromadzenie odpowiedniego funduszu umundurowania wymiennego/. Pozostawienie tego systemu na okres wojny zapewne nie ułatwi problemu zaopatrywania wojsk we wspomniane środki na współczesnym manewrowym polu walki z uwagi na brak koordynatora.

C. Ocena systemu likwidacji skażeń

Skala prawdopodobnego zagrożenia skażeniami we współczesnej wojnie pozwala wnioskować, że skażeniu promieniotwórczemu oraz środkami trującymi może ulec stan osobowy i sprzęt bojowy całych oddziałów, a nawet związków taktycznych, znajdujących się tak w pierwszym jak i w drugim rzucie ugrupowania operacyjnego armii i frontu.

Zabiegi sanitarne całego stanu osobowego będą wykonywane tylko wówczas, jeśli wojska prowadzić będą działania bojowe pieszo lub, jeśli w momencie skażenia znajdą się bez środków transportowych i poza ukryciami. W pozostałych wypadkach ilość stanu osobowego, który wymagać będzie całkowitych zabiegów sanitarnych /przy użyciu wyspecjalizowanych pododdziałów wojsk chemicznych/ nie powinna przekroczyć 1/3 związku taktycznego.

Znajdujący się w wyposażeniu wojsk indywidualny pakiet przeciwichemiczny nie spełnia swojego zadania w wypadku skażenia ludzi środkami trującymi Vx. W chwili obecnej całkowite zabiegi sanitarne w wojskach mogą być prowadzone tylko siłami wyspecjalizowanych oddziałów /pododdziałów/ wojsk chemicznych. Jest to przedsięwzięcie stosunkowo czasochłonne, a tym samym trudne do zrealizowania we współczesnych warunkach prowadzenia działań bojowych. Trudności te wynikają przede wszystkim z faktu, iż związki taktyczne nie posiadają odpowiedniego sprzętu, umożliwiającego im prowadzenie całkowitych zabiegów sanitarnych bez pomocy wojsk chemicznych.

Złożony problem stanowi prowadzenie zabiegów specjalnych na współczesnym polu walki. W wypadku skażenia sprzętu bojowego środkami trującymi Vx, całkowite zabiegi specjalne powinny być przeprowadzone nie później jak 6-8 godzin od chwili skażenia, a wymiary umundrowania należy dokonać w ciągu 15 minut. Natomiast, jeśli wojska znajdują się w strefie opadu substancji promieniotwórczych podczas deszczu, to całkowite zabiegi specjalne powinny być przeprowadzane bezpośrednio po wyjściu wojsk ze strefy skażonej.

W chwili obecnej całkowite zabiegi specjalne są przeprowadzane przy pomocy wyspecjalizowanych pododdziałów i oddziałów wojsk chemicznych, które występują od szczybła pułku wzwyż. Możliwości związków taktycznych w zakresie odkażenia umundrowania i wyposażenia są praktycznie znikome, a wyspecjalizowane w tym zakresie pododdziały wojsk chemicznych występują dopiero na szczybłu armia-front.

Odkażanie przegród, dróg itp. prowadzą również tylko wyspecjalizowane pododdziały wojsk chemicznych, których możliwości bojowe są stosunkowo małe w porównaniu z możliwymi rozmiarami skażeń chemicznych w operacjach.

W n i o s k i :

- przedstawione w zarysie niektóre problemy wykrywania wybuchów jądrowych i skażeń sugerują celowość i konieczność z jednej strony wyposażenia wojsk w automatyczne przyrządy do wykrywania wybuchów jądrowych i skażeń, a z drugiej - celowość posiadania na niższych szczeblach organizacyjnych specjalistycznych elementów rozpoznania skażeń, które skutecznnością swojego działania byłyby adekwatne skali zagrożenia;
- należałoby zbadać możliwość i celowość wyposażenia samochodów /ciągników/ w ręczne urządzenia filtrowentylacyjne typu FWUA-50 i FWUA-75, które mogą służyć do oczyszczania powietrza w kabinach samochodów, radiostacji, węzłów łączności itp. oraz urządzenia FWUA-100/50, które może być wykorzystane w polowych punktach dowodzenia i punktach medycznych;
- należałoby zbadać problem zaopatrywania wojsk w sprzęt chemiczny. Zdaniem autora, za zaopatrywanie wojsk w wyżej wymieniony sprzęt powinni być odpowiedzialni kwatermistrzowie /kwatermistrzowie do spraw tyłowych/;

- konieczne jest usamodzielnienie wojsk w zakresie prowadzenia całkowitych zabiegów sanitarnych i specjalnych oraz należałoby zapoczątkować badania w celu znalezienia bardziej efektywnych sposobów i środków do odkażania terenu w skrajnych działaniach bojowych.

4. Ogólne wymagania w stosunku do ochrony przed skażeniami i struktury organizacyjnej wojsk chemicznych

Związki taktyczne, oddziały i pododdziały wojsk chemicznych potrzebują organizacyjnie w skład związków operacyjnych i taktycznych oraz oddziałów ogólnowojskowych, rodzajów wojsk i wojsk specjalnych.

Nie negując absolutnie konieczności posiadania na współczesnym etapie rozwoju wojsk operacyjnych wyspecjalizowanych oddziałów wojsk chemicznych, należy jednak stwierdzić, że obecna struktura organizacyjna wojsk chemicznych nie jest w pełni adekwatna skali możliwego zagrożenia użyciem broni masowego rażenia przez nieprzyjaciela.

Na przykład, z oceny zagrożenia użyciem broni chemicznej wynika, że na szczeblu kompanii /baterii/, batalionu /dywizjonu/ konieczne jest posiadanie specjalistycznych elementów rozpoznania skażeń, wyposażonych w szybko działającą aparaturę do wykrywania skażeń oraz silne środki akustycznego i optycznego alarmowania. Podobne elementy powinny znajdować się również w organach rozpoznania ogólnowojskowego oraz pododdziałach i urzędzeniach tylowych związków taktycznych i operacyjnych. Ciągłe zagrożenie uderzeniami broni masowego rażenia nieprzyjaciela punktów dowodzenia sugerują potrzebę posiadania w składzie pododdziałów ochrony punktów dowodzenia, etatowych specjalistycznych elementów rozpoznania i likwidacji skażeń.

Konieczność utrzymania wysokiego tempa działań, zachowania ciągłej gotowości bojowej wojsk oraz wyeliminowania do minimum warunków sprzyjających przeciwnikowi wykonanie uderzeń broni masowego rażenia, sugeruje również potrzebę zapewnienia związkom taktycznym samodzielnego prowadzenia całkowitych zabiegów sanitarnych natychmiast po skażeniu.

Realizowany na obecnym etapie rozwoju wojsk operacyjnych proces wyposażania każdego wozu bojowego /pojazdu mechanicznego/ w efektywne zestawy odkażające prowadzi do usamodzielnienia

nia w znacznym stopniu oddziałów w realizacji całkowitych zabiegów specjalnych.

Wspomniane zestawy umożliwiają szybkie wykonanie całkowitych zabiegów w dowolnym rejonie /jeśli pozwala na to sytuacja bojowa/ bez pomocy wyspecjalizowanych pododdziałów wojsk chemicznych.

W tym wypadku zabiegi specjalnej sprzętu bojowego związku taktycznego mogą być zakończone w ciągu 1..2 godzin. Należy jednak podjąć prace badawcze nad utrzymaniem odczekańnika uniwersalnego /nadającego się zarówno do dezaktywacji, jak i odkazania sprzętu bojowego skażonego SI "Vx"/.

Manewrowy charakter współczesnych działań bojowych oraz wzrastające systematycznie możliwości nieprzyjaciela w użyciu broni chemicznej, biologicznej a także stosunkowo niewielkie możliwości wojsk chemicznych w odkazaniu /dezaktywacji/ terenu, sugerują potrzebę zapoczątkowania prac nad wykorzystaniem do odkazania /dezynfekcji/ terenu /lotnictwa transportowego i łącznikowego/. Prace te powinny koncentrować się wokół takich zagadnień jak: wytypowanie najbardziej odpowiedniego rodzaju lotnictwa, opracowanie odpowiedniej aparatury i skutecznego odczekańnika oraz zasad wykorzystania lotniczych środków do odkazania /dezynfekcji/ terenu.

W systemie wykrywania wybuchów jądrowych i skażeń podstawowe znaczenie posiada radykalne zmniejszenie pracochłonności oraz skrócenie czasu i zwiększenie dokładności wykonywania poszczególnych czynności związanych z funkcjonowaniem systemu. Wiąże się to bezpośrednio z automatyzacją poszczególnych procesów działania systemu, a szczególnie:

- określania współrzędnych i parametrów wybuchów jądrowych;
- wykrywania i pomiaru skażeń promieniotwórczych i chemicznych;
- prognozowania skażeń promieniotwórczych i chemicznych;
- zbierania i selekcji danych o wybuchach jądrowych i skażeniach;
- oceny prognozowanej i rzeczywistej sytuacji skażeń;
- powielania sytuacji skażeń;
- opracowania wniosków i propozycji dla organów dowodzenia dotyczących ochrony wojsk przed skażeniami;
- przekazywania danych.

Automatyzacja określania współrzędnych i parametrów

wybuchów jądrowych powinna polegać na wprowadzeniu w wyposażenie wojsk urządzenia zapewniającego szybko i /automatycznie/ określenie współrzędnych, rodzajów i mocy wybuchów podczas marszu i przebywania wojsk w rejonach rozniaszczania.

W tym celu należałoby jak najszybciej zaadaptować importowane urządzenia do określania współrzędnych i parametrów wybuchów jądrowych, działających na zasadzie pomiaru impulsu świetlnego i fal radiowych. Zapewnia ono wykonywanie pomiarów na odległość do 40 km².

Podstawowym ogniwem, w wyposażeniu którego należałoby wprowadzić wyżej wymienione urządzenia powinien być związek taktyczny, który powinien posiadać 2-3 takie urządzenia.

Aktualna wizualno-optyczna metoda określania współrzędnych i parametrów wybuchów jądrowych powinna spełniać w tym układzie rolę pomocniczą. Ponadto należałoby ustalić zakres wykorzystania w tym celu urządzeń radiolokacyjnych, znajdujących się w różnych rodzajach wojsk.

Automatyzacja wykrywania i pomiaru skażeń promieniotwórczych powinna polegać na wyposażeniu wyspecjalizowanych elementów rozpoznania skażeń, szów dowodzenia /począwszy od szczebla batalionu/ elementów rozpoznania ogólnowojskowego oraz śmigłowców i samolotów w detektory promieniotwórczości. Powinny to być przyrządy dokonujące pomiaru mocy dawki promieniotwórczości w sposób automatyczny i przesyłające wyniki pomiarów do urządzenia zbiorczo-przekazującego. Urządzenia zbiorczo-przekazujące powinny znajdować się w sztabach oddziałów pancernych /zmechanizowanych/ oraz w stacjach analityczno-obliczeniowych związków taktycznych i operacyjnych.

Zautomatyzowanie wykrywania skażeń chemicznych powinno być poprzedzone opracowaniem aparatury do wykrywania tych skażeń przy pomocy śmigłowców /samolotów/.

Zadania związane ze zbieraniem i selekcją danych o wybuchach jądrowych i warunkach meteorologicznych powinny być wykonywane na uniwersalnych elektronicznych maszynach cyfrowych /EMC/, które powinny znajdować się w sztabach związków operacyjnych, a nawet związków taktycznych.

x/ Dane z konsultacji w CBSChem MON.

Na podstawie danych o aktualnym położeniu wojsk lub planowanych zadaniach /z uwzględnieniem dotychczasowego stanu napromienienia wojsk/, EMO powinny zapewnić możliwość oceny napromienienia i spowodowanych nim strat w czasie działań w strefach skażonych, jak również opracowania optymalnego wariantu działań, umożliwiającego wykonanie zadań bojowych bez zbędnego napromienienia wojsk.

Z EMO powinny być sprzężone urządzenia obrazujące prognozowaną i rzeczywistą sytuację skażeń, w sposób umożliwiający wykorzystanie jej przez organa dowodzenia między innymi do optymalnego planowania działań wojsk, dowodzenia nimi i podjęcia niezbędnych decyzji w zakresie ochrony przed skażeniami.

Z rozważań teoretycznych i doświadczeń uzyskanych na ćwiczeniach wynika, że podstawowe zadzenie posiada skrócenie czasu zbierania i opracowania informacji o skażeniach.

Według wstępnych założeń, czas potrzebny na opracowanie prognozowanej sytuacji skażeń w pasie działań związku operacyjnego /włącznie z jej zobrazowaniem oraz oceną/ nie powinien przekraczać 5 minut od momentu wykonania uderzeń jądrowych, a zebranie i opracowanie rzeczywistej sytuacji skażeń nie powinno trwać dłużej niż 30 minut. Jest to możliwe tylko w wypadku całkowitej automatyzacji procesów związanych z wykryciem wybuchów jądrowych i skażeń oraz uzasadnione jest w dużym stopniu od posiadania zautomatyzowanego systemu dowodzenia wojskami. Praca w tym zakresie są zapoczątkowane. Należałoby również opracować metody szybkiego powiadamiania prognozowanych i rzeczywistych sytuacji skażeń oraz sposobów rozsyłania ich do zainteresowanych komórek sztabów poszczególnych szczebli dowodzenia.

5. Użycie środków zapalających

A. Ogólne poglądy w armiach NATO na użycie środków zapalających na współczesnym polu walki

Według poglądów teoretyków wojskowych NATO, środki zapalające spełniać będą w współczesnej wojnie /obok innych środków rażenia/ bardzo ważną rolę, ponieważ charakteryzują się ogromną siłą niszczenia oraz oddziałują silnie na morale

wojsk przeciwnika. Zakładają oni, że użycie środków zapalających /szczególnie przez lotnictwo/ ułatwi realizację szerokiego wachlarza zadań taktyczno-operacyjnych /w operacjach zaczepnych i obronnych/ oraz zadań związanych z dezorganizacją zaplecza przeciwnika.

Zdaniem wojskowych teoretyków NATO, przy użyciu środków zapalających można wykonywać następujące zadania:

- zwalczanie operacyjnych i operacyjno-strategicznych odwołów nieprzyjaciela, głównie wojsk pancernych, zmecchanizowanych i desantowych;
- obezwładnienie i niszczenie środków przenoszenia broni jądrowej i chemicznej;
- niszczenie środków transportowych i obiektów komunikacji lądowej, powietrznej, morskiej /w ramach izolacji pola bitwy/;
- dezorganizowanie systemów dowodzenia i zaopatrzenia wojsk przeciwnika.

Lotnictwo taktyczne, stosując środki zapalające, może być użyte do zwalczania środków ogniowych /artyleria lufowa i rakiety taktyczne/, odwołów taktycznych, punktów dowodzenia, umocnień obronnych i innych obiektów, mających wpływ na wykonanie zadań przez wojska lądowe.

Z analizy działań lotnictwa USA, Wielkiej Brytanii w czasie drugiej wojny światowej, wojny w Korei, ^{w Wietnamie i na Bliskim} Wschodzie, a także z regulaminów i instrukcji wojskowych NATO wynika, że główna zasada użycia środków zapalających przez

lotnictwo /strategiczne i taktyczne/ NATO polega na zastosowaniu tych środków razem z bombami odłamkowymi i burzącymi. Według poglądów NATO, użycie środków zapalających powinno być poprzedzone dokładną i wszechstronną analizą celów, momentu wykonania uderzenia oraz sił i środków przeznaczonych do wykonania tego uderzenia.

B. Użycie miotaczy ognia

Miotacze ognia, jako bardzo skuteczny środek rażenia siły żywej i niszczenia umocnień, miały szerokie zastosowanie w czasie II wojny światowej w Armii Radzieckiej i Ludowym Wojsku Polskim. Podczas walk na Krymie w 1942 r. pod Stalingradem i w innych bitwach wykorzystywane były czołgowe miotacze ognia. Armia Radziecka posiadała czołgowe miotacze ognia OT-034, T-034-05 i KW-8. Na przykład czołg-miotacz ognia

OT-034 posiadał miotacz APC-42 o zasięgu do 120 m i pojemności zbiornika 200 l. Występowały również samodzielne kompanie plecakowych miotaczy ognia /ROZB-3/ i bataliony ciężkich /fugasowych/ miotaczy ognia /FOG-2/. Wchodziły one w skład oddziałów Naczelnego Dowództwa. Lekkie miotacze ognia wykorzystywane były zdecentralizowanie we współdziałaniu przede wszystkim z piechotą i saperami.

W działaniach zaczepnych lekkie miotacze ognia działały:

- w składzie grup szturmowych /po 2-4 miotacze/ z zadaniem wypalania siły żywej przeciwnika w umocnieniach i schronach bojowych;
- ugrupowaniu bojowym piechoty /wypalanie siły żywej przeciwnika w transzejach i odpięcie kontrataków nieprzyjaciela/;
- w walkach ulicznych /niszczenie budynków i umocnień oraz wypalanie siły żywej/.

W działaniach obronnych lekkie miotacze ognia wykorzystywane były do wzmocnienia punktów oporu, urządzenia zasadzek w głębi obrony, wspierania kontrataków, wzmocnienia załóg ważnych obiektów podczas obrony miejscowości. Związek taktyczny mógł być wzmocniony kompanią lekkich miotaczy ognia.

Jednostki ciężkich miotaczy ognia wykorzystywano w zasady zdecentralizowanie, w ścisłym współdziałaniu z oddziałami przeci pancernymi, oddziałami zaporowymi i piechotą. W działaniach zaczepnych, ciężkie miotacze ognia wykorzystywano do umocnienia zdobytego terenu, zabezpieczenia skrzydeł, odpięcia kontrataków i przeciwdziałania nieprzyjaciela oraz blokowania okrążonego ugrupowania przeciwnika, a także do wypalania siły żywej w betonowych i drewnianych schronach bojowych.

W działaniach obronnych miotacze te wykorzystywane były do wzmocnienia głównego pasa obrony, zabezpieczenia skrzydeł i styków oraz do zwalczania broni pancerniej nieprzyjaciela. Po zakończeniu II wojny światowej w wyposażeniu Armii Radzieckiej i Ludowego Wojska Polskiego wprowadzono nowe, lekkie miotacze ognia LPG-50 o zasięgu miotania do 90 m oraz ciężki miotacz ognia TPO-50 o zasięgu miotania 180-200 m. W chwili obecnej w naszych siłach zbrojnych pododdziały miotaczy ognia nie występują. Również w ćwiczeniach na mapach nie zakłada się użycia miotaczy ognia. Biorąc pod uwagę walory ognia jako środka walki, należy

wnioskować, że miotacze ognia mogą być również użyte w warunkach współczesnej wojny, tym bardziej, że obecnie nasi prawdopodobni przeciwnicy posiadają miotacze ognia już na szczeblu kompanii.

W naszych warunkach należałoby rozstrzygnąć sprawę organizacyjnego ustalenia tego problemu. Czy miotacze ognia mają występować jako jednostki samodzielne, lub powinny wchodzić organicznie w skład związków taktycznych lub oddziałów ? Ograniczony zasięg strzału miotaczy /50-150 m/, ilość oddanych strzałów i wrażliwość miotaczy ognia na broń pancerną i lotnictwo sugeruje potrzebę wykorzystywania miotaczy bezpośrednio w szrankach piechoty, dysponującej środkami przeciwpancernymi i przeciwlotniczymi oraz dużą ilością różnorodnej broni strzeleckiej.

W związku z powyższym wydaje się słuszny postulat odnośnie przeszkolenia wszystkich żołnierzy piechoty w obsłudze miotaczy ognia oraz posiadania odpowiedniej ilości tych miotaczy w oddziałach.

Takie rozwiązanie dałoby dowództwu oddziałów możliwość wykorzystywania miotaczy ognia dla wykonywania określonych zadań, nie czekając na wsparcie specjalnych pododdziałów miotaczy ognia. Problemy wykorzystania miotaczy ognia powinny być starannie przebadane z punktu widzenia potrzeb współczesnego pola walki. Problematyka badawcza powinna obejmować: rozwiązanie konstrukcyjne miotaczy ognia, odpowiadające wymogom dużej manewrowości wojsk, opracowanie odpowiednich mieszanek zapalających, sposoby wykorzystania miotaczy ognia w walce oraz problemy organizacyjne.

Odbito w 15 egz.

Egz. nr 1-15 Bibl. Tajna

Wyk. Kiełb - ppłk

Druk. ZU

Nr ks. 0464/01029/WW

Kor. T.Ł.

SPIS TRESCI

Wstęp - - - - -	2
1. Przewidywane rozmiary skażeń promieniotwórczych i chemicznych oraz skażeń biologicznych na współczesnym polu walki w świetle poglądów państw NATO na stosowanie broni ABC - - - - -	3
2. Charakterystyka ochrony ABC sił lądowych Bundeswehry	6
3. Ocena aktualnego stanu ochrony przed skażeniami w wojskach operacyjnych oraz możliwości bojowych wojsk chemicznych - - - - -	8
A. Ocena systemu wykrywania wybuchów jądrowych i skażeń - - - - -	8
B. Ocena systemu indywidualnej i zbiorowej ochrony przed skażeniami - - - - -	9
C. Ocena systemu likwidacji skażeń - - - - -	10
4. Ogólne wymagania w stosunku do ochrony przed skażeniami i struktury organizacyjnej wojsk chemicznych - - -	12
5. Użycie środków zapalających - - - - -	15
A. Ogólne poglądy w armiach NATO na użycie środków zapalających na współczesnym polu walki	
B. Użycie miotaczy ognia	16

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOLENIOWEJ
KADEMU SZTABU GENERALNEGO
Im. gen. broni K. Swierczew-Skiedo

2016/13